

2. Мамалуй Г. Я. Философские альтернативы XX века : Лекции по курсу «История философии» / Мамалуй Г. Я. – Вып. 2. – Х. : ХДАК, 2002. – 159 с.

3. Комаров И. Н. Этика – инженеру / Комаров И. Н. – Мн. : Университетское, 1990. – 128 с.

4. Лапузіна О. М. Формування професійної етики у майбутніх інженерів на основі ситуаційного навчання : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. М. Лапузіна. – Вінниця, 2006. – 23 с.

5. White T. I. Ethics Incorporated: How America's Corporations are Institutionalizing Moral Values / T. I. White. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.Imu.edu/Asset9444.aspx?method=1>.

*Соловійова Л.В.
м.Харків, Україна*

ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З АРАБСЬКИМИ СТУДЕНТАМИ НА ФАКУЛЬТЕТАХ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ ВТНЗ

Постановка проблеми. Актуальність викладання такої дисципліни, як «Педагогічна культура викладача» аспірантам (зокрема – майбутнім викладачам факультетів міжнародної освіти) обумовлена наявністю протиріччя між завеликою кількістю інформації, яку зараз можна дуже легко отримати завдяки інтернет-ресурсам, та необхідністю організації певних умов та методів навчання у сфері вищої освіти молодих людей з їх новими формами мислення, що формуються під впливом можливостей, які надає їм глобальна інформатизація суспільства.

Мета: Проаналізувати тенденції викладацької діяльності в сучасних умовах українського ВТНЗ, виявити особистісні риси педагога в українській та арабській культурах та визначити корисні елементи, які допоможуть підвищити ефективність роботи з арабськими студентами.

Виклад основного матеріалу. Спостерігається наявність двох крайніх тенденцій з боку деяких викладачів, які намагаються пристосуватися до нових умов реалізації процесу навчання.

Серед них є ті, що енергійно впроваджують новітні інформаційні технології, особливо - дистанційне навчання, роблять акцент на самостій-

ної роботі студентів з приводу того, що все можна знайти в інтернеті та менш відповідально відносяться до традиційних форм навчання, таких як лекції та практичні заняття, на яких реалізується дуже важливий процес передачі знань безпосередньо від компетентного джерела, тобто педагога. Таким чином, таке надмірне захоплення електронними засобами передачі інформації істотно збіднює процес навчання, позбавляючи його таких важливих компонент, як моральність і духовність, а іноземних студентів зменшує можливості достатньої мовної практики.

Інші викладачі демонструють виключно традиційні підходи до проведення занять і цілком ігнорують усі комп'ютерні засоби навчання студентів. В цьому випадку студенти стикаються з невідповідністю потреб часу, які пропонують різні засоби отримання будь-якої інформації через інтернет, і застарілими формами завдань, виконання яких стає дуже формальним і не припускають докладання особливих інтелектуальних зусиль на їх виконання. Як результат, згодом, процес навчання може втратити сенс, оскільки не підтримується належна мотивація студентів. Обидва підхода не є ефективними.

Якщо торкнутися теми процесу навчання студентів-іноземців на ФМО, то доводиться констатувати такий факт, що студенти почали досить часто користуватися смартфонами для запису текстів лекцій, або фотографування зображення на дошці. В деяких випадках це справді необхідно. Але, якщо уявити собі, наскільки малий процент намагається переписати належну інформацію у зошит (особливо це стосується арабських студентів), стає дуже сумно. Адже процес записування інформації мимоволі є важливою кінестетичною складовою її засвоєння. Багаторічна практика з таким контингентом демонструє необхідність прописування нових слів, словосполучень, речень, текстів занять для кращого засвоєння нерідної мови.

Таким чином, найбільш доцільним для викладача є комбінування традиційних та нових методів і форм навчання студентів.

У зв'язку з глобальною інформатизацією суспільства багато чого змінилося у відносинах між людьми, особливо це стосується молоді. Безпосередні форми комунікації замінилися інтернет-спілкуванням в соціальних групах та обміном інформацією через електронну пошту, виразні довгі фрази, які раніше застосовувались в епістолярному жанрі, замінені короткими повідомленнями з великою кількістю скорочень та смайлів або лаконічними смс у смартфонах, причинно-наслідковий зв'язок як прояв логічної форми мислення також витісняється кліповим, фрагментарним сприйняттям інформації. Роль і функції викладача

вищої школи у навчанні також зазнають суттєвих змін, постійно корегуються у зв'язку з вимогами часу.

Зараз харизма особистості викладача грає важливу роль у здобутті авторитету серед студентів. Не має значення вік педагога. Великий сенс здобуває його гнучке мислення і свідомо сформована здатність до емпатії та транспекції у відношенні до своїх студентів, тобто ототожднення себе з ними.

В.Г. Давидова зазначає, що сьогодні світова педагогіка розглядає викладача як менеджера, що керує активною розвиваючою діяльністю студентів. Ця роль є значно складнішою, ніж у традиційному навчанні бо потребує від педагога більш високого рівня професійно-педагогічної культури, компетентності і майстерності.

Розглянемо дві точки зору: західну (на прикладі України) та східну (на прикладі Сирії), які безпосередньо стосуються особистості справжнього педагога.

Сучасний український викладач в процесі педагогічної діяльності, позиціонує себе як рівноправного суб'єкта у відношенні до студента. Головними і постійними вимогами, що висуваються до педагога, є любов до своїх учнів, до педагогічної діяльності, наявність спеціальних професійних знань у своєї галузі, широка ерудиція, педагогічна інтуїція, високорозвинутий інтелект, високий рівень загальної культури і моральності, професійне володіння різноманітними методами навчання і виховання, що є яскравими проявами саме педагогічної культури. Без будь-якого з перелічених факторів успішна педагогічна робота неможлива. Доречно процитувати В. Ключевського: «Щоб бути хорошим викладачем, потрібно любити те, що викладаєш, і любити тих, кому викладаєш».

В арабському світі навпаки в повному сенсі цього слова присутній культ особистості педагога. Також, як і в звичному для нас сприйнятті, педагог є одночасно і вчителем і вихователем, але його соціальне становище в суспільстві знаходиться на дуже високому рівні. Недарма існує прислів'я: «Тому, хто навчив мене однієї букви - я буду рабом на все життя» (كنت له عبداً من علمني حرفاً). Викладач ніколи не стане на один рівень зі студентом. Відносини «викладач – студент» ніколи не будуть рівноправними, тобто мова йде тільки про авторитарний характер суб'єкт-об'єктних відносин. Викладачеві не можна заперечити, викладача потрібно слухати з підлесловою увагою, його розпорядження мають беззаперечно виконуватися. Безумовно, навіювання особливої поваги і поклоніння до особистості викладача можуть мати також і

негативні наслідки, які виражаються в перевищенні викладачами своїх повноважень щодо їх учнів, невинуватого жорсткого ставлення до них, навіть в тілесні покарання, що абсолютно неприпустимо у нас. Зараз такі випадки зустрічаються набагато рідше, тому що вийшов закон, що забороняє тілесні покарання в школах. Спеціально профорієнтаційна робота в арабських навчальних закладах не проводиться. Опосередковано вона формується під впливом громадської думки. В суспільстві існують стійкі вподобання окремих професій (доктор, фармацевт, інженер-архітектор, тощо), вступ на які потребує максимальної кількості балів на момент закінчення школи.

Висновки і перспективи подальших розвідок: Дивлячись на проблему одразу з двох позицій: аспіранта першого року навчання та викладача з 26 річним стажем роботи з дуже складним контингентом, можна зробити наступні висновки. Для підвищення ефективності роботи з іноземними студентами на ФМО викладачу незалежно від віку необхідно:

1. Враховуючі сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій та особливості кліпового мислення студентів, вміло комбінувати традиційні та іноваційні методи навчання.

2. Постійно вдосконалювати свій професійний рівень.

3. Прийняти до відома особливості виховання арабських студентів та їх специфічне сприйняття особистості педагога, щоб знайти свій індивідуальний спосіб спілкування з ними, який є золотою серединою на грані двох культур. Тому що, звична для нас модель навчання, яка природно сприймається українськими студентами, для арабських студентів може здаватися надто вільною і сприяти порушенням дисципліни на заняттях. Спроба вести себе жорстко та авторитарно також може викликати невдоволення студентів через наявність протеріччя з реальною дійсністю та коментарями щодо стилю викладання в Україні від земляків-старшокурсників.

4. Ознайомитися з курсом «Педагогічна культура викладача» з врахуванням національної специфіки контингенту ФМО самостійно або в рамках курсів підвищення кваліфікації з метою придбання необхідних знань та навичок або їх систематизації.

5. Планувати та організовувати профорієнтаційну роботу з арабськими студентами, спираючись на їх авторитети та використовуючи фактор престижності певної професії у світовому суспільстві.

Список літератури:

1. Давыдова В.Г. Педагогические технологии обучения иностранному языку в контексте ФГОС. URL:<http://nsportal.ru/shkola/obshchepedagogicheskie-tehnologii/library/2015/08/30/pedagogicheskie-tehnologii-obucheniya>
2. Исаева Т. Е. Педагогическая культура преподавателя как условие и показатель качества образовательного процесса в высшей школе : Дис. д-ра пед. наук : 13.00.01 : Ростов н/Д, 2003 427 с. РГБ ОД, 71:04-13/110
3. Пономарев А. С. Культура профессиональной деятельности в системе категорий педагогики высшей школы. Теорія і практика управління соціальними системами 4'2012, Філософія освіти, с.84-91.
4. Пономарьов О.С. Професійна культура педагога: Навч.-метод. посібник / О. С. Пономарьов, О. Г. Романовський, О. А. Ігнатюк, М. П. Згурська. - Харків: НТУ "ХП" , 2011. - 198 с.

*Сосін І.К., Гончарова О.Ю.
м. Харків, Україна*

ДОСВІД МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-НАРКОЛОГІВ

Вступ. На даний час в світі склалися сприятливі умови для вищих навчальних закладів, клінічної психології, наркологічної служби України щодо можливостей співпраці з діючою мережею впливових та відкритих до діалогу щодо співпраці міжнародних державних і благодійних організацій та програм, сферу діяльності яких відображає наступна ключова проблематика: споживачі ін'єкційних наркотиків; наркотична залежність; психічні та поведінкові розлади; ВІЛ/СНІД; вірусний гепатит та туберкульоз у наркозалежних; наркозалежність та ВІЛ в пенітенціарній системі; здоров'я підлітків в аспекті профілактики ризикової поведінки; інтегроване лікування ВІЛ та наркозалежності; лікування агоністами опіатних рецепторів (замісна підтримувальна терапія); реабілітація; психотерапія; психологія, правові аспекти протидії наркотизму; адаптація в Україні навчальних планів і програм до міжнародних стандартів; тренінгова модель TRETNET; Міжнародний проєкт HIV-PLEDGE, дидактичні форми сучасної підготовка фахівців сфери наркології; ресурсний тренінговий центр ХМАПО [3].